

«БҮЛ ЖЕРГЕ КЕЛГЕНДЕ НЕГЕ БЕЙКАМ ОТЫР?»

Сәулет мөлтек ауданындағы 31 көшенің тұрғыны Жазира Мирзашованың осы жерге көшіп келгеніне биыл – 11 жыл. Содан бері ыза судың әсерінен пайда болған саясық көліктердің зардабын көлпін бірге көріп келеді. Жаз болса қоланса иіс қолқаны қабады, жел тұрса жиналған қоқыс аулаңы ластайды. Балалар шұңқырға түсіп кетеді деген қауіп тағы бар. Айта кетейік, сәуір айында көмілген бес көлік те осы Сәулетке тиесілі, алайда үй маңындағы осы бір лас аймаққа әлі ешкім ат ізін салмапты.

Жазира Мирзашова, Сәулет мөлтек ауданы, 31 көшенің тұрғыны:
— Біз осы жаққа 2009 жылы көшіп келгенде, бұл жердің жыл болу керек екенін білдік. Гүл-картадан қарасаңыз да,

бұл жер жол деп көрсетілген. Сәулет 31 көшесі, жанында көл бар (ред. – қазір жабылған), одан кейін жолдың жобасы жасалған. Осы көлшік орнына Қ.Сұлтанбаев көшесі жалғасып кету керек. 10 жыл бұрын осылай болу керек жоба белгісіз себептермен лас алаңға айналып кеткен. Қарама-қарсы беттегі көлшік жеке меншіктегі жер болған соң кәсіпкерлер қолдауымен жабылды. Бертінге дейін үлкен әрі саясық иісті көл болған, қазір үстіне құм төселіп, үй салында.

Енді мына көлшікке адамдар қоқыс тастайды. Одан қалды лас заттарды жел ұшырып әкеледі. Ағы қақтағы үйдің қорасында малы бар, олар да осы жерге келіп көң тастайды. Арасында көршілермен бірігіп, қоқыстарды өртеп, жинап қоямыз. Бірақ қайсыбірін қадағалап, қайсы адамды аңдып отырсыз?! Жазда иіспен қоса көлшікке жиналған маса да мазамызды алады. Балалардың ойнауына да қорқынышты. Далаға жіберсең осы көлшік орнына түсіп кете ме деп қорқасың. Өзіміздің үйімізге контейнер бар, сыртқа бірде-бір қоқыс тастамаймын, – дейді ол.

Тұрғынның айтуынша, бұл аумақ та жеке меншіктегі жер. Бірақ иесі әлі күнге жерді игермеген. Салдарынан саясық көлшік күн өткен сайын ластанып барады.

— Осы мәселені көтеріп, Facebook әлеуметтік желісіндегі «Qyzylorda orep» парақшасына мен-жайды түсіндіріп жаздым. Екі ай бұрын «Бұл аумақ біреудің жеке меншігіндегі жері, шара қолданамыз» деген жауап берілді. Бірақ содан бері ешқандай қозғалыс болмады, ешкім тексеріп келген жоқ. Әдетте заң бойынша мемлекет игерілмеген жерді

иесінен алып қояды, ал бұл жерге келгенде неге бейкам отырғанын түсінбеймін?! – дейді тұрғын.

Биыл дарияда су көлемі аз болған соң, көлшіктегі ыза су деңгейі де көтеріле қоймапты. Алайда «күз айындағы жаңбыр суымен-ақ шұңқыр толып шыға келеді» дейді тұрғындар. Ал жиналған қоқысты тазартуға көршілердің шамасы жетпейтін белгілі. Сөз соңында көше тазіреп игеріліп, иесі көшіп келсе немесе жол салынса екен» деген тілегін жеткізді. «Тіпті балалар үшін ойын алаңын салып берсе де, нұр үстіне нұр болар еді» дейді сәулеттіктер.

«Бүгінгі заман білектілердің емес, білімділердің заманы» екенін шын ұққан ауыл балаларына әлемді дүрліктірген пандемия мен шалғай ауылдардағы интернет жылдамдығының төмендігі әсер етпеді. «Мұң Бала» Ұлттық олимпиадасына қатысуға ниет білдірген оқушылар соның дәлелі.

ҰЛМЕКЕН - ҰЛТТЫҚ ОЛИМПИАДАНЫҢ ЕКІНШІ КЕЗЕҢІНДЕ

Биылғы оқу жылында білім бәсекесінде 395 мың бала бақ сынады. І және ІІ тоқсандардағы математика, жаратылыстану, информатика, қазақ тілі, орыс тілі және ағылшын тілі пәндері үлгілерінің нәтижесі бойынша 5000 оқушы іріктелді. Бірінші кезеңнен сәтті өткен үміткерлер олимпиада қатысушысы ретінде екінші кезеңге жолдама алды.

Зияткерлік сайысында бағы жанып, білім бәйгесінде озып келген Қызылордадағы ауыл мектебінің 301 оқушысы екінші кезеңге жіберілді. Олимпиаданың екінші кезеңінде оқушылардың қолтаңбасы дағдылары сынаққа алынады. Үлгі үміткерлердің логикалық және кеңістіктік ойлау қабілетін анықтайтын тапсырма беріледі.

Ұлттық олимпиаданың екінші кезеңіне жолдама алған дарынды оқушылардың қатарында Ақбасты елді мекеніндегі №22 орта мектептің 6 сынып оқушысы Ұлмекен Советова да бар.

Ақбасты ауылы Арал қаласынан 200 шақырым жерде орналасқан. Мұнда қаладағыдай үй үйге тартылған ғаламтор жоқ. Ауылда интернет жүйесі тек мектепке орнатылған. Соған қарамастан ұстаздары жаңашылдыққа құмар, балалары білімге құштар.

Ұлмекен де осы топырақта дүниеге келіп, аталған мектепте білім алуда. Ерекше қабілетін байқатқан жас өрен – бұған дейін де бірнеше пәнінен олимпиада жеңімпазы. Сонымен қатар мектеп жанындағы үйірмелерге қатысып, қорғамдық жұмыста да белсенділік танытып жүр.

«Мақсатым – сапалы білім алып, ата-анам мен ұстаздарымның үмітін ақтау. Білім мен тәрбиені қатар беріп жатқан ұстаздарыма алғысым шексіз. Себебі олар біздің қабілетімізді танып, мектепшілік шаралармен шектеліп қалмай аудандық, облыстық, республикалық сайыстардан қалдырмайды. Ондай байқаудан үйренеріміз көп. Мен білімділігімді үздіксіз жетілдіріп дарынды балаларға арналған арнайы мектептерде оқығым келеді. Болашақта мұғалім болсам деймін», – дейді Ұлмекен Советова.

Қазіргі таңда озат қыз Елбасы Академиясындағы «Bірге оқу» онлайн мектепте үздік ұстаздардан білім алып жүр. Ұлмекеннің білімге деген ерекше құштарлығы мен жетістікке жету жолындағы еңбекқорлығын ұстаздары жоғары бағалайды.

«Ұлмекен 6 сыныпта оқиды. Жас та болса білімге құштарлығы бізді қуантады. Дарынды жеткіншек өзінің қабілет-қарымының арқасында аудандық, облыстық пен олимпиадаларында білімін дәлелдеп үлгерді. Шығармашылық қабілетін байқап мектеп жанындағы «Жас қалам» үйірмесінде қосымша қабілетін жетілдіріп те жүр. Зерек, еңбекқор оқушымың әлі талай белесті бағындыратынына сенім мол. «Мың бала» Ұлттық зияткерлік олимпиадасының басты ерекшелігі – бұл тек ауыл оқушыларына арналған. Бұл білім досы – біз үшін үлкен мүмкіндік», – дейді ұстазы Бағила Сламбаева.

Айта кетейік, «Мұң Бала» Ұлттық олимпиадасын ҚР Тұңғыш Президент қоры мен «Елбасы Академиясы» корпоративтік қоры Елбасының «Ел Үміті» бастамасын жүзеге асыру аясында жыл сайын ұйымдастырады. Ауыл балаларын қолдау мақсатында өткізіліп келе жатқан байқауға елді мекендегі мектептердің 5-6 сынып оқушылары қатыса алады. Білім бәсекесі 1000 дарынды баланы анықтайды. Олар білімін республикалық физика-математика мектебі, «Білім-инновация» лицейлері мен «дарын» мектептерінде жалғастыруға мүмкіндік алады.

Фарида
ОМАРОВА

САУЛЫҚ – САҚТЫҚТА!

Атын естігенде күлкіңді тыйып, күдігіңді көбейтетін Covid-19-дың әлемді әлекке салғанына жылға жуық уақыт болды. Алғаш Қытайдың Ухань қаласынан тараған кеселге бей-жай қарағанымызбен, қазіргі қоғамда вируспен бірге өмір сүріп келеміз. Бастапқыда «қорыққаннан қос көрініп», аласұрған жұрт бүгінде бейкам қалыпқа кеше бастағанын көз көріп жүр. Ел арасында дәлелденген ақпарат та, дақпырт та аз емес. Беймаза қоғамдағы құбылмалы ахуалды ескере отырып, босалымның бүгінгі соңында да қауіпті кеселдің ерекше белгілері турасында жазуды жөн көрдік.

Гүлдана ЖҰМАДИН

Мамандар қауіпті инфекцияның асқынуы ковидтік пневмония, яғни төменгі тыныс жолдарының зақымдануына әкелетінін айтады. Осы кезге дейін Covid-19 инфекциясы кезіндегі екенін зақымдануы әдеттегі пневмониямен бірдей болмайтыны дәлелденген. Сондай-ақ тұмау немесе ЖРВИ кезіндегі белгілерге ұқсас, бірақ көптің өзіне ғана тән бірақтар белгілері анықталған. Жұырда Қазақстанның отбасылық дәрігерлер ассоциациясы (КОДА) коронавирус кезінде байқалатын ерекше симптомдар жайлы келесідей маңызды ақпарат ұсынды. Айталық, иіс және дәм сезу қабілетінің жоғалуы қарапаланып ЖРВИ кезінде де кездеседі. Алайда коронавирус инфекциясын жұқтырған сәтте бұл симптом ұзақ уақыт, мәселен,

бірнеше апта, ай бойы сақталады екен. Ал ЖРВИ кезінде мұндай белгі бірнеше күннен кейін-ақ жоғалып, тыныс алу қалпына келеді. Сондай-ақ мамандар ковид жұқтырған науқастың кеуде қуысы немесе арқа белгілінің «себепсіз» шаңшып ауруы да жиі қайталанатын белгі екенін айтады және бұл симптом та науқаста ұзақ уақыт сақталады. Ал ЖРВИ кезінде мұндай белгі сирек кездеседі. Осы кезге дейін қауіпті дертпен ауырған науқастарды тексеру барысында әдеттегі интоксикация көріністерімен қатар психиканың ауытқуы да байқалған. Мысалы, мазасыздық, депрессия, қорқыныш, ұйқының бұзылуы да қазір ковид белгісі ретінде қарастырылуда.

Вирустың адам ағзасында көрініс беретін тағы бір белгісі

— фантомия. Бұл жағдайда науқасқа белгісіз истер үнемі сезіліп тұрады. Зерттеу барысында вирус жұқтырған науқастар көп жағдайда шикі ет, темекі түйтін сынды жағымсыз истерден зардап шегетінін жеткізген.

Көпшілікті алаңдатқан тағы бір жай, инфекциядан сауығып шыққан соң шаштың ұстап түсуі еді. Зерттеушілер бұл жағдайды телогендік алопециямен байланыстырады, яғни ауыр жағдайда өткен аурудан, күзілетінен кейін осындай белгі байқалуы мүмкін екен. Мамандардың айтуынша, шаштың қалыпты тіршілік циклі аногендік (шаштың белсенді өсуі) және телогендік (шаштың эпителиалды жасушалары бөлінуін тоқтатып, шаш түсе бастайды) фаза бойынша

Бетті дайындаған: Мөлдір САБЫРЖАН

Сейітқали АЛШЫНБАЕВ, «Нұрай» ЖШС басшысы:

«ЗЕРДЕ» – МЕНІН ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ТУЫНДЫМ

Қаламызда «Зерде» интеллектуалды мектебі бой көтерді. 16 желтоқсан – Тәуелсіздік мерекесі қарсаңында мектептің салтанатты түрде ашылу рәсімі өтті. Осыған орай бүгін «Ақмешіт жастарының» редакциясында қонақта – осы «Зерде» мектебінің негізін қалаушы, танымал кәсіпкер, «Нұрай» ЖШС директоры, «Құрмет» орденінің иегері, меценат Сейітқали Алшынбаев.

– Аға, «Зерде» деген жаңа мектебіңіз – идеяңыз жүзеге асқан күн құтты болсын! Дәл осы күнді көп күткен шығарсыз...

– Әрине, бұл мен үшін үлкен туынды болды. Мектепті бастаған кезде әртүрлі ойлар мазалағаны рас. Әлемдегі экономикалық дағдарыстың салпынша бізді де айналал өтпейтінін сездім. Дегенмен алға мақсат қойғаннан кейін тәуекелге бел байладым. Тәуекел – ердің қорғаны. «Тәуекел түбі – жел қайық, өтесің де кетесің» деген бар ғой. Осы мектептің құрылысын бастайтын кезде күнделігіме жазып қойыпмын: «Көп уақыт бойы мені мазалаған ой артында өскелең ұрпаққа ұлағатты із қалдырып, білімдегі алпыс екі тамарға қан тартып тұрған жүйеріңді жүйегің осы керемет туындыны аңсап, сағыныш атты ыстық сезіммен «Зерде» деген мектеп құрылысын салуға ниет жасадым. Дәл бүгінгі күннің экономикалық-әлеуметтік жағдайын пайымдағанда, бұл – үлкен тәуекелшіл шешім. Дегенмен мен осы жолды таңдадым. «Зерде» мектебінің табылдығын аттаған әрбір бұлдыршын ертенгі күннің зерделі, зейінді, жүрегіңде

басқа кәсіпкер болсын, мұсылмандылықта айтады ғой, оң қолымен бергенді сол қолың көрмесін деп. Мәселе ғимараттың жанында емес. Мәселе – адамдардың ниетінде. Тіпті жобада төрт балабақша салдым, міне, 10 мың шаршы метрге жуық көлемі бар, үш қабатты, бүгінгі күннің талабына сай жаңа мектеп бой көтерді, мұның експертизадан өткен бағасы – екі жарым миллиард теңге. Мектепті тәуелсіздік күніне тарту етсек деп ойладық. Алпа осы арманымызды қабыл етті. Құдай қаласа, желтоқсанның 15-і күні салтанатты ашылу рәсімі өтеді. Өздеріңіз де кұя боласыздар деген ойдамын.

– Аға, өзіңізді Сыр елі кәсіпкер, меценат ретінде жақсы біледі, өңді өзіңізді біздің газеттің оқырмандарына жақынырақ таныстырсақ, мамандығыңыз құрылысшы ма?

– Мамандығым – инженер-механик. Сейілбек Шауқаманұлы: «Сен құрылысты жақсы бастап келесің, негізі «инженер» деген сөздің ішіне бәрі кіреді» деген еді. Кеңес Одағы тараған кезде көп нысандар бузылды. Оның ішінде мектеп, клуб,

адам болмады, бәрін өзіміз үйрендік» деген екенсіз. Ең әуелі неден бастадыңыз...

– Шынын айту керек, барлығы жошылықтан қиын кезеңнен басталады. Адам қатты қиналғанда «мен қандайда бір кәсіппен айналысуым керек» деген ой түбейді. Ол диқаншы құрылысы болсын беріңіз. Ата-анамыз 40 жыл кеткен арқап, бізді өсіргі ғой, көктемде қауын егіп, оны бала сияқты мәпелеп, күзде оны сатып, бала-шағаға нәпақа табымын деп қауын базарға алғандай өзге қауынның жарты ақысын бәрімен сатты. Еңбегіңіз бағаланбайды. Қауын базарда 30-50 көлік кезекте тұрады. Оны күтпейн дегенше сенің қауынның жарамсыз болып қалады. Қауын тез бұзылады. 3-4 күн тұрасың, қауын базардың басшысы маған жарты бағада төк те кете бер, ақшасың аласың дейді. Екі тоннаға бір квантиция жазып береді. Біз мұның бәрін көзбен көрдік. Сол қауынды мен Россияның алыс түпкіріне барып, біздің нарықтағы бағадан 10-15 есе бағаға сатып, бизнесті бастадым. Бұл жерде қауынның келісін 12 теңгеден өткізетін болсақ, ол жакта

қаласыз. Жас проджект жобасының жартысынан астамы өміршең болмады. Бұның кілтпапы неде?

– Жастар көбіне түнгі уақытын қырдырысқа беледі. Адамда режим болу керек. Міндетті түрде адам 7 сағат ұйықтап тынығу керек. Уақытты қырдыруға, достарыңмен өткізуге болсын, өртеңгі жұмыстарың да қысқара береді. Жастар осыны азайту керек. Алдына мақсат қою керек. Жастар үшін көптеген мәселе бар. Оларға да оңай емес. Жұмыс жасаймын деген жастарға мүмкіндік жоқ деп айта алмаймыз. «Мен үкіметтен не аламын, мемлекет қандай қолдау көрсетеді» деген жастың тіріліпті болмайды. Ол өз мүмкіндігімен шығуға талпыныс жасау керек. Жастардың көп уақыты әлеуметтік желіге кетеді. Өз уақытын өзі жейді. Уақытын бағалап, денсаулық, білім бар кезде керекте жасау керек. «Мен неге бай болмаймын» деген ойдан аулақ болу керек. Маңдай теріңді сорапатып жұмыс істемеген соң бәрі бекер.

– Өзіңіз естен кетпейтін сабақ алған бастан кешкен бір оқығанды туралы айтып беріңізші...

Семіозерныйға жету үшін әлі үш жүз шақырымдай жол жүру керек. Бір жерге жеткенде түтінді байқадық. Естік басқаруды вагон екен. Бидайдың жиналып жатқан кезі ғой. Бардық. Бір орыс әйел екен: «бізде ақша бар, тамақ бересіз бе?» дедік. Борщ құйып берді. Сондағы астың дәмі әлі аузымыздан кетпейді (күліп). Кейіннен жолға толық қамданып шығатын болдық ғой. Осы оқиға әлі есімнен кетпейді, сондағы нанның дәмі таңдайымда қалып қойды.

– Табысқа жету деген сіз құлағаннан кейінгі бойынсызды қайта тіктеп тұруыңыз деп жатады ғой бизнес мотиваторлардың көбісі...

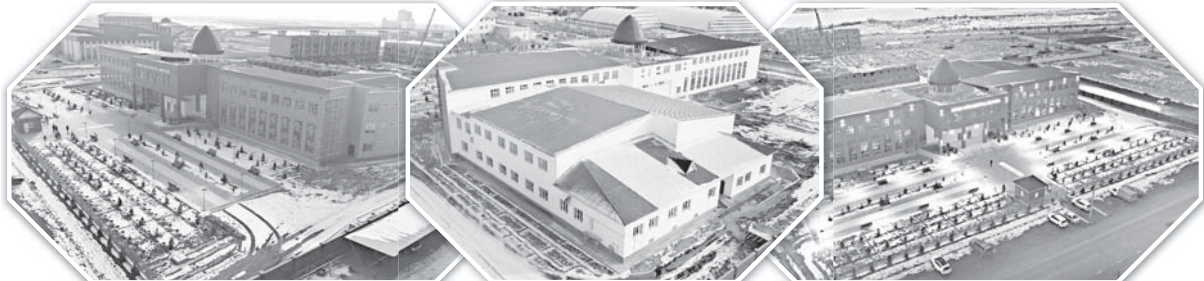
– Орыстардың жақсы мақалы бар. «Кто не падает, тот не встает» деген. Құлайсың, сүресің, қайта тұрып жүресің. Бұл – өмірдің заңы.

– Табысқа жету деген осы ма сонда?

– Иә, табыс деген осы. Алдындағы мақсат, арман адамды алға жетелейді. Дым жоқ, ыспа құмның үстіне мемлекет тұрғызған әлемге әйгілі Израиль мемлекетін алып қараңыз, адамның да тағдыры сондай. Өзіне өзі талап қойып,

12 жыл пәтерде жүрдім, он екі жылда он екі пәтер ауыстырдым, мен ойладым ба, біреуге пәтер алып бере алам, біреуге үй салып бере алам деп. Алла нәсіп етті, барлығы да сол еңбектің арқасында болып жатқан дүние. Шүкір бәріне. Мен өзімді материалдың тұрғында таңыған адам емеспін. Мен – қанағатшыл адаммын. Мен Алладан дүние сұрап жүрген адам емеспін. Мысалы, осы қызметкерлердің екі күн таңдайымда қалып болса, менің тамағымаңан ас өтпейді. Ол жағынан мен өте мазасыз болармын. Айлықтан айлыққа зорға жетіп отырған кісінің көңіл күйі дұрыс болмаса, істеп жатқан жұмысы да дұрыс болмайды. Адам ешқашан өзінің проблемасын қалпа салып, аузын бұлып, жұмыстың сыртына қойып кетпейді ғой, ол проблемасын жұмыс орнына өзімен бірге алып кіреді ғой. Менің жұмыс принципім – осы мәселеге назар аудару, ол адаммен ашық сөйлесіп, мәселесін шешуге атсалысып.

– Мәселен, сіздің бірнеше балабақшаңыз, жеке мектебіңіз, әрине, естіген адамды шабыттандырмай қоймайды. Әйтсе де бұл сізде ешқандай проблема

иманы бар ибалы ұрпақ болып тәрбиеленетініне сенім мол», 24 қаңтар, 2019 жыл, сағ. 10.00». Бұл – үлкен инвестициялық жоба.

– Бір сөзіңізде айтқандығы есімде: «бұл – менің салып отырған жетінші мектебі» деп едіңіз...

– Мен 2004 жылдан 2011 жылға дейін бюджеттік бағытта облыстың елді мекендерінде Қалжан ахун, Төренөзек, Майлыбаев, Сұлутөбе, Талсұат ауылдарынан бес мектеп салдым. 2012 жылы өзін депутат болып сайланған қалаға іргелес Досан ауылдарында мектеп апатты жағдайда жабылып, халыққа берген уәдемі бойынша, Алла сәтін салып, жаңа мектеп салып бердім. Мемлекет пен кәсіпкерлік әріптестігі аясында ең бірінші рет қала мен облыс басшыларына шығып, осы сметалық құны 369 миллион болатын мектепке салынатын қаражаттың 30 пайызын қайтарымсыз мен сапалы, тоғыз айдың ішінде бітіріп берем дедім, сол кездегі облыс әкімі Болатбек Баянұлы экономист ретінде мені бірден түсінді, қолдады, сонымен сессияда қаралып, қалғанын бюджет төтеді, 100 миллионға жуық қаражатты өзім салдым, белгіленген мерзімде заман талабына сай типтік жобадғы мектепті өткіздік.

– 2015 жылы сіз туралы «Білім саласына 1 миллиард теңге қаржы салған кәсіпкер» деп жазды. Одан бәрі бес жыл өтті...

– Сурақтың төркінін түсініп тұрмын. Жалпы, мен болайын,

балабақшалар бар. Қиын жағдайды көріп, біздің жүрегіміз ауыратын. Біз ғимараттарды сатып алып, оларға жән біртүгеге жұмыс істедік.

– Бүгеліңде журналист болғыңыз келген екен...

– Поэзия жанымға жақын. 5-6-7 сынып оқып жүргенімде қатпақанға көп баратынымын. Мұқағали Мақатаевтың Тұманбай Молдағалиевтің кітаптарын іздеп жүріп оқытынмын. Әкем де ақын жанды кісі еді, бұл қасиет солдан берісі керекті. Мен сегізінші сыныпты бітіріп, техникумға оқуға түсіп кеттім. Ол кезде менде бір ғана мақсат болды: ата-анам қолғабыс ету. Жалпы, ата-анам жаңы ашытын баланың келешегі жақсы болады. Олардың сыйынған бастап қауын өзуге бардық, алғашқы орында жұмыс, содан кейін сабақ екінің орында тұратын. «Ата-анам қалай көмектесемін, қалай ерте есейемін» деген ой басым болды. «Ленин жолы», «Коммунизм шашырағы», «Өскен өңір» газеттеріне өлеңдерім жарияланды. Одан кейін тіршілікке араласып кеттік, десе де қол қалт еткен кезде көп ойланып, толғанып жүріп, қарағыз тәуірліміз әлі де бар.

– Басылымдардың біріне берген сұбаттыңызда «...бізге кезінде бизнесті үйрететін

180 теңгеге саттық. Еңбектің бағаланғаны деген сол. Челябинск, Рязань, Тюмень қалаларында болдық, соның арқасында жақсы адамдармен таныстым. Реховоа Светлана Михайловна деген азыт-түлік басқармасының бастығымен таныстым, кейіннен бірге жұмыс істедік. Тәжірибе жинадық. 90 жылдары біздің дүкеннің сөрелерінде тұздалған қыяр мен нан ғана болатын. Біз ол жақтан бері қарай азыт-түлік тасыдық. Сөйтіп бес-алты жылдай жүрдік. Құрылысқа жан біте бастаған кезде 2002 жылдары «Нұрай» фирмасын құрып, құрылыс жұмыстарымен айналыса бастадық.

– Сізді түркершіліп адам десек қателеспейміз ғой...

– Мені алға қарай сүйрейтін – үлкен тәуекел. Әкем: «Балам, жар басыңдағы жантақты жаннан кешкен нар жейді» дейтін. Әрбір тәуекел еткен шешімнің артында үлкен нәтиже жатыр. Тәуекелге барғаннан кейін сен жүреді, сен таудың, тастаңды өзген астында қалып қоймау үшін содан қалай қыю жолын іздейсің. Сол кезде сізде ұйқы да болмайды, көңіл-күй де болмайды. Себебі сен бір ғана мақсатпен жұмыс істейсің.

– «Кәсіргі жастарға жақсы ғой, кәсіпкерлік палатасы бар, бизнес жоспар жасаудан бастап, бәрін үйретеді» деген сөзіңізді оқып едім, өрине кәсір бәрі шүкір, бірақ бүгін бастағаным, өркен жабайлық жататын жақсы кәсіпкерлердің жағдайын, әсіресе жастарға жақсы статистиканы көріп, қадімгідей жабырқап

– Автобус паркінде жұмыс істейтінмін. Ауылда өзіміз екен қауынның сұдын күнделік қалам, ағамның қауыны бітік болды. Трансгенеттік мекемеге барып, өзіміз жасты бір азаматпен таныстым, КАМА3 алғанына екі ай болған екен. «Менде қауын бар, сенде машина бар. Екеуіміз напакымызды төңдей бөліп берейік» дедім. Бір айға кезекті еңбек демалысымды алдым да, сөйтіп ауылға ағайым барып: «осы жерде өткізіп жатқаныңыздан кем болмайды, ақшаныңды бір ауылға кейін әкеліп берем» дедім. «Ешқандай проблема жоқ» деді. Бір аптадан кейін машинамен барып, 12 тонна 10 келі қауынды таразыға тартып, екеуіміз Челябинскке кеттік. Челябинсктің Златоуст деген тайғанын ішінде қаласы бар екен, «золотой уст» деген алтын шыққан, тарихи жер, белгілі шахматист Анатолий Карповтың туған жері, Ленинді атқан Қапалан отырған түрме де осыда екен. Төрт тәулік жолда жүрдік. Бұрын-соңды мұндай алыс жолға шықпағанымыз, үстіміз бір кейлек, бір спорттық киім, бір крассова. Сол көйлекпен 21 күн жүріпін. Жолға анықпен дайындалған берген тамағын алдық, бір-біріміз күнге жетіп қалатын шығар деп ойладық, 2500 шақырым жол екен, Қостанайға жеткенде біздің тамағымыз таусылды, қауыннан басқа ештеңе жоқ. Елсіздіктің арасымен келе жатырмыз. Екеуіміздің де қарнымыз аш. Жолдың шеті көрінбейді. Қартамыз бар, қарап отырымыз,

өзін өзі алға қарай жетелеу керек. Уақытпен санасудың қажеті жоқ. Шынымыды айтатын, кейбір күнделер мен қалам екенін де білмеймін. Белгілеп қойған кездесу не басқа шаруаларым болмаса, маған сол күнді нақты білудің қажеті де жоқ. Менде режим бар, сағасы, аздаң ерте тұрамын. Ерте тұрған еркіндік ғана емес, барлығының да ырысы артық, Алла тағала несібе жазды. Сосын түсік үзілісте екі сағат жақсылап демалуым керек деген сияқты режімді сақтауым.

– Сіздің адамдарға жұмыс орнын ашу, оларды жалақымен қамтамасыз ету, жағдайын жасау, тамағын осы кәсіпкердің әлеуметтік жауапкершілігі, сан түрлі қайырымдылық шаралар, т.б. нәрселерден өреше паззат алатыныңыз сезіледі. Мүмкін табысты болудың кілті осында шығар...

– Мен де солай ойлаймын. Кәсіппен айналуға тек қана пайдалы нәрселерді білгенге негізделеді. Мәселен, сізге жазылған несібеде сізбен бірге жұмыс істеген адамдардың да үлесі бар. Ол соған берілуіге тиісті. Менің өкем айтатын: «Балам, бір отбасында он адам болатын болса, Алла тағала соның біреуіне несібе жазды, қалған тоғыз соның ризығымен күн көреді, сондықтан, сен, ойлама, тек қана менің несібеім деп». Мен білмеймін бұл қимнң несібесі екенін. Өмірдің заңы: біреу тапқанын бауырына басып жейді, біреу айналасына шашып жейді. Мысалы, өзім

жоқ дегенді білдірмесе керек. Қимындықы қалай еңсересің? Мен қимындықты сабырмен жеңемін. Өйткені ең қимындықтың артынан Алла үлкен жемістерді береді. Мен соған сенімдімін. Құдайға шүкір, алпысқа келдім, қандай қиындық болса да оның өрбiрiн сабырмен, парасатыңмен, үлкен төзімділікпен өткердім. Бізде қимындық көп болды, бірақ оны жария қылып айтқан емеспін. Мен қандай өкіммен жұмыс жасасам да біреуіңіз естіп қалып, маған аңаны берші, маған мынаны берші деп біреу бір өтініш айтқан емеспін. Менің көмегім – менің ештеңе сұрамағаным. Өйткені жер сатылады, қазір ақшаның басқа, үшінші қолдан жер сатып ала аласыз, не салғыңыз етсе, сапа аласыз. Бәрiне мүмкіндік бар.

– Ең үлкен арманыңыз қандай, аға?

– Шынымыды айтатын, менде бір-екі арман бар. Қандай аздаң ақ төсемеймен он ағыммен жерді басып тұрғаныма мен Алладан өліме тыныштық, халқыма бірлік, абырой бер деп тілеймін. Отаным, содан кейін отбасыма тыныштық, амандық бер деп сұраймын. Өзіңді қамдайлаған жақын жанардың амандығына жетер ештеңе жоқ. Өйткені елде тыныштық болмаса, елдің жағдайы жақсы болмаса, бір кәсіпкердің байлығы түке тұрады.

– Рақмет, сізге, аға!

Әңгімелескен
Айхан ЖҰМАБЕКҚЫЗЫ

— Елбасы Қазақстан кедегісіз аймақ айналуға тиіс екенін айтып, кәсіпкерлерге оларды жұмысқа жеңілдікпен орналастыруды тапсырды. Бұл тапсырма біздің өңірде қаншалықты орындалуда? Жалпы өзінше тағдырлас жандардың жұмысқа орналасуында кедегі бар ма?

— ҚР «Халықты жұмыспен қамту туралы» заңының 27 бабына сәйкес, жергілікті атқарушы орган ауыр жұмысты, еңбек жағдайы зиянды, құрметті жұмыстардағы жұмыс орындарын өсетемегенде, халықты жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі уәкілетті орган екіден төрт пайызға дейінгі мөлшерде мүгедектерді жұмысқа орналастыру үшін квота белгілейді. Осыған байланысты облыстық жұмыспен қамтуды үйлестіру және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы қаладағы және аудан әкімдіктері үшін «Ақпараттық түсіндірме жұмысын» жүргізу жөніндегі кестесін бекітіп, 163 мекемеге түсіндірме жұмысы жүргізуде. Бірақ мүмкіндігі шектеулі жандарға мемлекет тарапынан қолдау бар. Бірақ бізде тапсырма берілуі бар да, оның орындалуы қадағаланбайды. Неге десеңіз, мүмкіндігі шектеулі жандар I, II, III топқа бөлінеді. Бірақ II және III топ мүмкіндігі шектеулі жандар мүмкіндігі I топқа қарағанда жоғары. Сол себепті статистиканы II және III топ мүгедектері жоғарылатады. Ал I топ мүгедектері тасада қалып қояды. Мемлекеттің әр мекемеге қаржы таласы бойынша 3-5 пайыз аралығында жұмысқа мүмкіндігі шектеулі жандарды қабылдауға квота белгіленген. Бірақ бұл квотаға тек III топ мүгедектері қол жеткізуде. Ал арбаға танылған жандардың жұмысқа орналасуы өте баяу. Мысалы, мені жұмысқа қабылдайтын мекеме ең бірінші пандус орнатуы, тынығатын арнайы бөлме жабықтауы қажет. Осы талапты орындаудан көпшілігі жалтарады. Бірақ осыдан 10 жыл бұрын мүгедек жандардың жұмысқа орналасуы түгел сыртқа шығуы мүмкін болатын. Қазір қаламызда мүмкіндігі шектеулі азаматтарға арнап түрлі оқу курсы, арнайы бос орындар жәрмеңчесі ұйымдастырылуда. Мұның барлығы мүгедектерге шектеулі жандардың өзін қорғанан тыс сезінбеуі үшін жасалған жұмыстар.

— Инноватс қызметін пайдалану үшін қанша уақыт кезек күту қажет?

— Мемлекет тарапынан берілген қолдауды арқасында кезек күту мәселесі шешім тапты. Осыдан 3 жыл бұрын Қ.Касарбаев халық банкінің демеушілігімен үлкен сыйымдылықтағы I газель алдыртты. Бұны да 1 такси пайдалануға берілді. Қазір қалада екі бағытта 11 инноватс қызмет етеді. 7-еуі заңға жандарды, 4-еуі арбамен жүретіндерді тасиды. Бірақ тапсырысты 1 күн ерте айту қажет. Одан бөлек, соңғы үлгіде әкелінген үлкен сыйымдылықтағы автобустар да инноватс қызметін біршама жеңілдетті. Бірақ мұнда да айтатын мәселелер жетерлік.

— Толығырақ тоқтатсаңыз.

Қоғамдық көлікпен қатынауда қандай қиындықтар бар?

— Жалпы қаладағы үлкен сыйымдылықтағы автобустардың басым көпшілігі Тасбөгет ауданына қатынайды. Жаппасбай батыр көшесінде тұрғын үйлерге үлкен автобус бармайды. Ол жақта арбамен жүретін 20 шақты тұрғын бар. Олардан бөлек, тұрғындардың да емір-еркін жүріп-тұруына қоғамдық көлік қарастырылмаған. Жуырда 32 жаңа үлгіде автобус пайдалануға берілді. Ол да №1 бағытта қатынайды. Ол бағытта қатынайтын автобус бар, неге үстемелі береміз? Түсінбеймін. Мүмкіндігі шектеулі жандардың көпшілігі Талсуат ауылында орналасқан оңалту орталығына қатынайды. Ол жақта 3 әлеуметтік нысан орналасқан. Ем-ауышлардан бұрын ол жақта 600-ге жуық қызметкер жұмыс істейді. Олардың да қатынауы қиын. Сол себепті №18 маршрутты оңалту орталығына дейін соза екен деген ұсынысымыз бар. Бұл бір мәселе. Екіншіден, автобус жүргізушілерінің мәдениетін өсіру керек сияқты. Арбадағы жанға қызмет көрсеткісі келмейді. Артындағы көлікпен жарысп, салғырттық танытады. Үлкен сыйымдылықтағы автобустар электронды төлем жүйесіне өткеннен қасиет де болса бермейді. Бұл да еркін қатынауға кедегі келтіреді. Соңғы үлгіде салынған аялдамалардың басым көпшілігі биік орналасқан. Айтса берсең, мәселе көп.

— Кедегісіз болашақ деп жатырмыз. Жалпы біздің аймақ бар талапты қаншалықты орындаған?

— Мүмкіндігі шектеулі жандар ешқандай шектеусіз бір жаққа баруы үшін пандус мәселесін түйнеліктің шыңы қажет. Мәселен, стандартқа сәйкес есіктің ені ені — 100 см, көлбеу бұрышы 6 градустан аспау керек. Биіктігі — 70 немесе 95 сантиметрлік екі деңгейлі тұтқасы болу шарт. Жолдың ашық бастапқыда немесе пандусқа қосылатын жердегі аялау аумағы 160х160 см, ішкі есіктің ені ені — 90 см-ден кем болмағаны жөн. Едені таймартып материалдан немесе тұтқыз төселуі керек. Әсіресе, қыс мезгілінде пандустен жүру қиын. Бірақ бізде неге екенін білмеймін, бұл бұл талап орындайла бермейді. Рас, қаладағы кейбір мекемелерде арнайы пандустар орнатылған. Бірақ олардың көбі талапқа сай емес. Ол талапқа сай болмаса кімге қажет?!

Еліміздің Конституциясында мүгедектерге қоғаммен өтене араласу үшін тең мүмкіндіктер жасаудың құқығы тайға таңба басқандай бөлігенен. Оған Мемлекет Басшысы өз Жолдауында басымдық берген. Сабыстырмалы түрде қарасақ, бұрынғыға қарағанда қазір мүмкіндігі шектеулі жандарға барынша көңіл бөлінуде. Бүгінде олардың өмірін жақсарту мен оларға кедегісіз орта құруға арналған Қызылорда облысының 2020-2025 жылдарға арналған Жол картасы қабылданды. Аталған бағдарлама аясында ерекше күтімді қажет ететіндердің емір-еркін қоғаммен араласуына кедегі келтіретін мәселелердің түйнін тарқатуы маңызды зор. Осы мақсатта «Жылы жүрек жастар» қоғамдық қорының төрағасы, ерікті жас — Сағатбек Қуанышбайұлымен сұхбаттасқан едік.

Сағатбек СИНООВ,

«Жылы жүрек жастар» қоғамдық қорының төрағасы:

КЕҢ ЖЕРДЕГІ ТАРШЫЛЫҚТАН, ТАР ЖЕРДЕГІ КЕҢШІЛІК АРТТЫҚ

БІЙЛ ОБЛЫСТА 30100 МҮГЕДЕК ТІРКЕЛГЕН. ОЛАРДЫҢ ІШІНДЕ I ТОП — 2952, II ТОП — 10844, III ТОП — 11300 АДАМ, 18 ЖАСҚА ДЕЙІНГІ МҮГЕДЕК БАЛАЛАР — 5004. ҮЙДЕ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТІН 848 ЖАЛҒЫЗ БАСТЫ ҚАРТ ПЕН МҮГЕДЕККЕ ЖӘНЕ 1208 МҮМКІНДІГІ ШЕКТЕУЛІ МҮГЕДЕК БАЛАҒА АРНАУЛЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТІЛГЕН. ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ ОРТАЛЫҒЫ АРҚЫЛЫ 791 МҮГЕДЕК ЖҰМЫСПЕН ҚАМТЫЛҒАН.

Тіпті кей пандустан шыны керек, сау адамның өтуі де қиын. Бірақ бар ма, бар болып тұр. Әлде пандустың талапқа сай емесін бізден басқа ешкім байқамайды-ау. Осыған қарап, кең жердегі таршылықтан, тар жердегі кеңшілік артық деген ой келеді. Жалпы біздің өңір өзге облыспен салыстырғанда арбаға танылған

кедегісіз қозғалуына жағдай жасалса деген болатынын. Бірақ бұл талаптың қаншалықты орындалғанын күн қатты сұғытуына байланысты нақты айта алмаймын. Міне, біздегі мәселе кеңшілік көрінімі.

— Аймағымызда бұдан басқа қандай шешім таппаған өзекті мәселе бар?

Енді қараңыз, ал арбаға берілетін кепілдік мерзімі — 4 жыл мен 7 жыл аралығы. Бұл — өте ұзақ уақыт. Сол себепті арбаны 3-4 жылда берсе екен деген ұсынысымыз бар. Жуырда Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі «Мүгедек адамдарды электр жетегі бар кресло-арбамен қамтамасыз

төңдердің жайы айтпаса да белгілі. Үлкен мекеме аты бар, сапасы жоқ заттарды табыстырған. Енді портал іске қосылса, мүмкіндігі шектеулі жан порталға тіркеліп, өзіне жеке жемінің қарақатын да өз тарапында алады. Сонымен қатар арба, телефон алуға берілетін қаржыны да портал арқылы басқара алады. Мысалы, арбаны алуға 80 мың беліне, бірақ маған 120 мыңның арбасы қалайлы болса, үстіне өз қалтаңыздан қаражат қосып таңдау мүмкіндігіне ие боласыз. Бұнда бір тың жанадық болды.

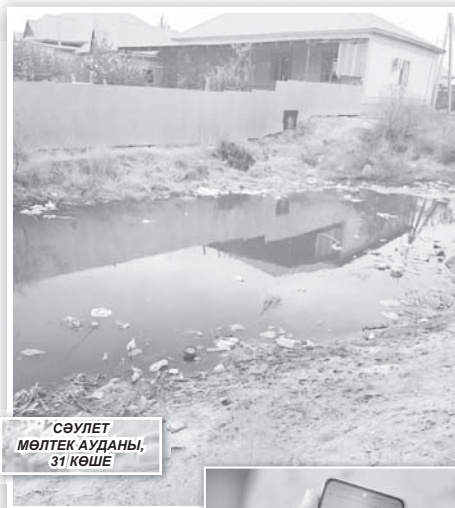
— «Жылы жүрек жастар» қайырымдылық қорының төрағасы ретінде қандай бастамаларды қолға алу жоспарда бар?

«Жылы жүрек жастар» қоғамдық қоры 2017 жылы топ болып құрылып, кейін қоғамдық қор ретінде тіркелді. Қорда 30-дан астам белсенді жас жұмыс істейді. Біздің қор ерікті жастардан құралғандықтан, мемлекеттен қаржы бөлінбейді. Қордың да басты мақсаты — еріктілер қатарын көбейтіп, жастарды бос уақытын тиімді пайдалануға ынталандыру, қайырымдылық жасау. Мемлекет Басшысы биыл Еріктілер жылы ретінде жариялады. Халқымыз қашан да жабырқаның жанынан табылып, өңірі түскенді қорыққан демеі білді. Асар әдісімен талай адам баспанға ие болса, жылу жинау арқылы қиындық кезіккен жандар елдің қамқорлығын көрді. Қазіргі күні біз секілді еріктілер сондай жанашыр көңілмен талай адамға қол ұшын созып келеді. Олардың қатарында жастардың басым болуы мені қуантады. Атадан жеткен асыл қасиет бүгінгі бұрынғы бойында тағы бір мәрте жарықар, ол ұрпақтан ұрпаққа жалғаса берсін деген сенімден. Алда жолда көп. Біз бүгінге дейін мүмкіндігі шектеулі жандарға арналған бірлімде орталығында арнайы шара өткізген едік. Сондай-ақ тұрмысы төмен отбасыларға қамқорлық жасадық. Енді сол жұмыстар аясын кеңейте түсуді көздеп отырмыз. Бала-бағаларға арналған іс-шараларды көбейтуге, жоғары оқу орындары, колледждер мен мектептерде еріктілер клубын дамытуға жан бермексіз. Сол арқылы жастар арасында тәрбие жұмыстарын жүргізуге көп ашылады. Жалпы біреуіге көмек беру үшін асыл-тасқан бай болу міндеті емес. Әрбір азаматтың жүрегіне жанашырлық сезімі болса жеткілікті. Негізгі билігін көптеген ауылдары жұмыстар жасауын қажет еді. Пандустың өсірілген жемісін бағыты өзгерді. Десе де бұрыннан келе жатқан жобаларды да қайта жаңғырту мақсатында жұмыс басталды. Ерекше күтімді қажет ететін балаларды жаңа жылда «Сыңыртып көру» жобасы аясында құтқарылды. Бұл ерекше еңбек жолына байланысты Жастар ресурстық орталығы жастар еріктілердің фронт офисі ашылды. Президент бекіткен 7 бағытта жұмыс жасалында. Оның ішінде «Қамқор» бағытына жетекшілік етемін.

— Өңірімізге рақмет.

Сұхбаттасқан Айгүл ӘЛІШЕРОВА

Жалғасы. Басы 1 бетте.

СӘУЛЕТ
МӨЛТЕК АУДАНЫ,
31 КӨШЕ**“ЖАМАН” АУДАНДА ТҮРЫП
ЖАТЫРМЫЗ**

Ал Саяхат мөлтек ауданындағы 16 көшенің жайы тіпті күрделі. Кеңес Одағы кезінде бұл маңда кірпіш зауыты болған дейді тұрғындар. Зауыт құрылысқа қажетті топырақты осы жерден алған. Кейін келе қазылған шұңқырға жер асты суы толы бастаған. Оған қоса құрылыстың барлық қалдық-қоқысы осы жерге тасталып, тау болып үйіле берген. Қазір барып қарасаңыз, «экологиялық апатты су айдынын» қиналмай табуға болады...

**Қозыбай АЯПОВ, Саяхат
мөлтек ауданы, 16-көшенің
тұрғыны:**

— Осы жаққа Қазалы ауданы, Өркендеу елді мекенінен көшіп келдім. Мемлекеттің «орталыққа көшіндер, шағын бизнес жүргізіндер» деген бастамасымен қалаға қоңыс аударағанымызбен не пайда? Кешкініміз — мынау. Жарықты быттыр берді, енді газды жүргізді де, ол да жартылай қалып қойды. Құжат бойынша барлық көшеге газ жүргізілді деп көрсетілген, бірақ бізде газ жоқ. Оны қойшы, мөлтек ауданға орналасқан 11 жылдан бері сасық иіспен бірге өмір сүріп келеміз. Кішкентай немеремнің үстіне жара шығып, жиі ауырады. Жазда балалар үй маңына ойнай алмайды, көшеге де шығуға мүмкіндік жоқ. Жел болса, жағымсыз иіс үйді алып кетеді. Облыс қала әкімдігіне де талай рет арыз жазып апардық. «Саяхаттағы 16-22 көшелер арасындағы көпшіктен ескерткіш» деп суретке де түсіріп бердік. Ешқандай нәтиже болмады. Олар «әр жердің заңды иесі бар, өздері күммен көміп алсын» дегенді айтады. Енді соның иесін заңмен анықтау керек қой. Ана жердің егесі бар, мына жердің егесі жоқ. Екі жердің арасы — 25 метр. Егесі жоқ жер мемлекеттің тиесілі болған соң, көму керек емес пе? Бұл жерді Кеңес одағы кезінде мемлекет бүлдірген, халық соның зардабын көріп отыр.

Өткенде көпшіктің тереңдігін қайықпен келіп өлшеп, дронмен суретке түсіріп алып кеткен екен. Бірақ әлі хабар жоқ. Мынау шұңқыр терең қой. Шыңдығына келгенде, әкімдіктің халыққа

өзі реттеп алады. Жағдайымыз қиын, жылай-жылай шаршдық. Қазір коронавирус деп бәрі дабыл қағып жатыр ғой, бұл жердегі шыбын-маса толы сасық ауаның зияны содан кем емес. Осында көшіп келгені бірі көпшіктің жартысы көмілді. Енді тоғыз жылда қалғаны көміліп қалар, — дейді тұрғын.

Көпшік маңындағы ауа тыныстауға жағымсыз болса да, Қозыбай ағаның сөзін бөлмей тындадық. Айтуынша, жер астынан көтерілген су аязды күні де қатпайды. Себебі су құрамына зауыттан шыққан химиялық заттар араласқан. Жыл сайын қоқысқа толған судың түсі бөлек, алабытпен қызарып тұр. Ал енді сол ауамен тыныстаған тұрғындардың жайын бағамдай беріңіз...

— Намысың келеді кейде. Осы сөзімді жазшы, айналайын. Әнеу жерге шығып қарасаң, облыс әкімдігінің туы желбіреп тұр. Ал мына жерде біз қоқысқа батып отырмыз. Ұят емес пе? Тек орталық көшелерді әдемілей береді. Ал шеттегі халықтың демалатын орны да жоқ қой. Айта берсең, халықта мәселе көп. Өзін білесің, қалалық жерде ауылдағыдай көп тірлік

болмайды. Кешкісін немеремізді қыдыртқымыз келеді. Ол үшін анау орталыққа бару қажет. Ал осы Саяхат сияқты мөлтек аудандарға бір-екі спорттық,

Осы арада сөзге Саяхаттың жеті жылдан бергі тұрғыны, ардагер-ұстаз Сәлима апай араласты.

Сәлима, ардагер-ұстаз:

— Осы жаққа көшіп келгені мәселені көршілермен бірге көтеріп келеміз. Өзіміз «Алтын белгіге» бітірген оқушымыз Айдоос Файзуллаев — қазір қала әкімдігінде бас маман. Сол балама да бірнеше рет айттым. «Апай, көпшікті қазан айында жауып тастайды екен» деп сүйіншілеген. Бірақ әлі нәтиже жоқ. Көпшіктің жырын айтып жүргенімізге бес жылдан асты. Бұл жерді реттеп алуға халықтың күші жетпейді.

Жағымсыз иіс қанша адамның денсаулығына зиян екені айтпаса да белгілі. Енді соған экологтардың ықпалы болмай ма? Айыппұл салып, бақыламай

Қоғамдық көліктен 6 бағыттағы маршрут қатынайды. Қанша халыққа бір ғана қоғамдық көлік беру обал емес пе? Мына көшеден арғы бетке өту де оңай

— Мемлекеттік меншіктегі жер учаскесінде барлығы 13 көпшік орналасқан (Қорқыт ата — 2, Саяхат — 2, Сәулет — 1, Арай — 1, КБИ — 2, Шанхай — 1 және

«Бүркеген жерден бит шығатынын» билік басындағылар жақсы біледі. Солай бола тұра халықтың көп мәселесі әлі күнге «бүркемеленіп» келе жатқаны жасырын емес. Бүгін біз қозғағалы отырған түйткіл де — көрер көзге сүйелдей, естір құлаққа жауыр болған тақырып. Алайда әлі күнге өзекті.

Өткенде сырттан келген құбырдың «Қызылорда» — «Француз үйіне» ұқсайды. Мұнда неше түрлі иіс бар. Көп көшенің иісі қолқаңды қабады» дегені... Мысықсыз айтылған мысалға ойаланып қалдым. Расында қаланың орталығында жүрген біз мөлтек аудандардағы жағымсыз иісті байқап бермейді екенбіз...

„ФРАНЦУЗ ҮЙІНЕ“ ҰҚСАЙТЫН ҚАЛА

САЯХАТ
МӨЛТЕК АУДАНЫ,
16-22 КӨШЕЛЕР

ма? Өткенде дарияның ішін тазалатты. Сол жерден қазылып алынған топырақты осы көпшікке әкелуге болмай ма? Шынымды айтсам, біз жаман ауданда

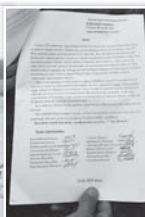
емес. Жаяу жүргіншілер жолағы болмаған соң балалар үшін уайымдамыз. Өткенде бір-екі жауқ келіп балаларды абақсызда қағып кетті. Енді соны ескеріп,

Қызылорда Белкөл С. Бейбарыс көшесі — 4). Қызылорда қаласы бойынша Сәулет, Саяхат, Қорқыт ата, КБИ және Арай мөлтек аудандарында ыза судан пайда болған көпшіктер орналасқан жер учаскелері мақсатына сәйкес игерілмеуіне байланысты меншік иелерін ҚР Жер кодексінің 93-бабы, 3-тармағы негізінде сот органына міндеттеу туралы талап арыздар берілді. 2020 жылға дейін дейін Саяхат мөлтек ауданынан 17 көпшік (31 жер учаскесі), Сәулет мөлтек ауданынан 1 көпшік (1 жер учаскесі) барлығы 18 көпшік (32 жер учаскесі) көмілді.

Қалған 19-көпшік (оның ішінде 29 жер учаскесі) нысаналы мақсаты бойынша игерілмеуіне байланысты Қазақстан Республикасы Жер кодексінің 93-бабы, 3-тармағы негізінде сот органына міндеттеу туралы талап арыздар берілді. Нәтижесінде 3 азаматқа тиесілі жер учаскесі сот шешіміне сәйкес өз есебінен көмілсе, ал 4 азаматқа көму туралы сот шешімі қабылданды. Өзге жер учаскелері сот өндірісінде, — дейді қала әкімдігінің мамандары.

Бәлім, жуық арада сот өндірісіндегі мәселе шешімін тауып қалар деген үмітпен экология департаментіне де хабарластық. Алайда нағыз экологиялық ахуалдың ушыққан ауданына бұл мекеме жауапты емес екенін алға тартты. Енді қайтпек керек?

Гүлдана ЖҰМАДИНОВА,
Суреттер: Н.НҰРЖАУБАЙ

істеп отырғаны — қиынат. Бұл шұңқырды халық көміп үлгері алмайды. Осы уақытқа дейін мына жердің иесі 200-300 машина топырақ төккен шығар. Топырақты қашаның төгеді енді? Көпшікті жердің иесі өзі жабу керек дейді, ол топырақты шамасы келгенше үйін жатыр. Онда да әлі келген кезде өкеліп тастайды. Сонда біз топырақты тасып біткенше сорлап отыра береміз бе? Мемлекет тым болмаса судың бетін жауып берсе екен. Қалғанын халық

ойын алаңдарын жасап берсе болады ғой. Бес қабатты үйлердің ауласына қарасаң, ол жақтың бар жағдайы жасаулы. Мұнда халық үйді өз еңбегіне тұрғызды, мемлекеттен үй сұрап жатқан жоқ қой. Тек осы мәселелерді реттеп берсе болғаны. Анау жылу құбырының ар жағы Саяхат 25 көшесінде мүлде инфрақұрылым жоқ. Ауылдан келген жұртқа газ, су, жарығын қамтып бермеген соң одан тіршілік бола ма? — дейді жағдайға шамданған тұрғын.

**Кемал ЖАЙМАҒАМБЕТОВ,
Саяхат мөлтек ауданы,
20-көшенің тұрғыны:**

— Әкімдікке быттыр арыз жазғанбыз. Ол кезде жарық, көше жоқ еді. Бірінші көтерген мәселеміз мына шұңқырды жабу болды. Қалғандары реттелсе де, осы мәселе қалып қойды. Біреулер «жерді кім алды, сол көмсің» дегенді айтады.

Мұнда одан өзге де мәселе көп. Осы шағын ауданға мектеп керек деп айтып келе жатқанымызға үш жылдан асты.

Таңырыптың төкелері. Жауапты мамандар қашанда «мәселені қарап жатырмыз, жұмыс істейміз» деп құрғақ уәде беретіні жасырын емес. Бірақ қашанда «лас тускен жеріне ауыр», не мәселе болса да, алдымен халық қалайды. Бір анығы, қалдықтан шыққан «хош» иіспен тыныстау оңай болмай тұр...

АҚЫНЖАНДЫ НҰРЖАН

Тәуелсіз елдің жасампаздығы жолында оның тыныштығы мен қорам қауіпсіздігін сақтау мақсатында қызмет атқарып жүрген жандардың еңбегі өрен. Соның ішінде аса жауапкершілікті, төзімділік пен шыдамдылықты талап ететін қылмыстық-атқару жүйесі саласы қызметкерлерінің азаматтық тұлғасы көпке үлгі. Қызылорда облысы қылмыстық-атқару жүйесі департаментіне қарасты 3К-169/1 тәрғеу мекемесінің қадр саясаты тобының кесібі қызметтік және дене шынықтыру даярлық жөніндегі аға инспекторы әділет аға лейтенанты Нұржан Дүйсенұлы антсына адал, сертін берік, Отан алдындағы парызын риясыз атқарып жүрген қызметкер.

Шоқтығы биік мамандықты таңдап, құқық саласында абыройлы қызмет ету – оның бала күні арман. Мектепте әскери дайындық сабағынан дәріс беретін әкесінің қатап тәрбиесі көріп өскен Нұржан оқушы кезінде-ақ балалық қиялында құқық саласының маманы болуды мақсат еткен. Әсіресе, сырт көз бірден назар аударатын нысанды киім үлгісін киіп жүру, оның әскери қызметкер болуға деген таппынысын арттыра түсті. Қорық ата атындағы ҚМУ-да Алғашқы әскери дайындық мамандығында оқыды. Жалындыан жас, облыстық жастар саясаты ұйымының беделді мүшесі болды. 2013 жылғы Қызылордада ең үздік жастар қатарынан табылып, топты жарып, көбашасы деген атаққа ие болды. Қазақ гуманитарлық-заң және техникалық колледжінде оқу-тұты болып жұмыс істеп, студенттерге дәріс берді.

Расында, Қызылорда облысы қылмыстық-атқару жүйесі департаментіне қарасты 3К-169/1 тәрғеу мекемесіне 2017 жылы келіп, Рәжим және күзет бөліміне бақылаушы болып жұмысқа қабылданған Н.Қушеров, осы уақытқа дейін бұл саланың қиындығына төтеп беріп, мекеме басшылығы тапсырған қызметтік міндетін мүлтіксіз атқарып келеді. Бүгінгі таңдағы басты міндеті – қадр саясат тобының кесібі қызметтік және дене шынықтыру даярлығы жөніндегі аға инспекторы ретінде, жеке құрам қызметкерлерінің кесібі даярлығын көтеру. Жалпы алғанда, салтық байқау, мекеме қызметкерлерінің сыртқы түрін тексеру, салтық машықтың деңгейін, үйлесімділігін, жеке құрамның функционалды міндеттерін қамтамасыз етуге дайындығын тексеру жатады. Тағы да бұл атқаратын міндетінің бірі, арнайы континент тарапынан қылмыстар мен өзге де құқыққа қарсы іс-әрекеттің уақытлы алдын алу, жолын кесу мақсатында іс-шараларды ұйымдастыру мен қызметкерлердің табылдық қаруды, арнайы құралдар мен дене күшін қолдану, пайдалану ережелерін біліп бойынша аянтасына ел рет дене жаттығу жұмыстарын да жүргізеді. Сол дене жаттығуларының нәтижесінде жеке құрам жігіттері арасынан спорт шеберлері мен чемпиондан шығуда. Олардың дені қылмыстық-атқару жүйесі қызметкерлері арасында өтілетін қоян-қолтық спорт түрі бойынша жарысқа қатысып, жүлделі орын алуда. Нұржанның өз де, осы спорт түрінен республикалық жарыстарда жүлделі орындарға ие болған. Көптеген мақтау қағаздары мен кеудесіне жарқырап таққан медалдары да бар. Спорт шеберлігіне үміткер. Қызметінің қиындығына төтеп беріп жүргендігі және отбасылық өмірінің беріктігіне де болар. Нұржанның тағы бір ерекше қыр, ақынның өлеңін нәзікшең келтіріп, мәнерлеп оқыды. 2019 жылғы мемлекеттік қызметкерлер арасында өткізілген Абай атындағы көркем өс оқу шеберлерінің облыстық байқауына қатысып, жүлделі орынға ие болды. Бұл жетістігі оның тек өзінің ғана емес, халық алдындағы қылмыстық-атқару жүйесі қызметкерінің абырой, беделінің артығына да игі ықпалын тигізгені анық. Сонымен қатар Нұржан мекемеде өткізілетін кез-келген мәдени іс-шараға белсенді қатысып, ұйымдастырып отырады. Көпшілік алдында көбіашаштылық танытып, көсіне, шешіне көркем сөйлейтін қабілеті де зор. Ол 3К-169/1 тәрғеу мекемесіндегі мемлекеттік тілді қолдану аясының мәртебесін көтеруге барынша атсалысып жүрген ардақты азамат.

ӘСКЕРИ АДАМ

МАМАНДЫҚҚА АДАЛДЫҚ

Әскери салада қызмет ету өкінің бірінің қолынан келмейді. Бұған дәлел жігіттердің көбісі әскерге бармай, ел алдындағы борышын өтеуден жалтарады. Сондықтан Отан алдындағы борышын өтеп, халықтың бейбіт өмір сүруін қамтамасыз етуде алдына жан салмайтын азаматтар бүгінде мақтауға тұрарлық. Әскери қызметте еңбек етудің оңай емес екені белгілі. Отбасына жеткілікті уақыт бөлмей, көбіне жұмыс барысымен жүріп қалуы мүмкін. Ал бүгінгі біздің көйпкеріміз Әлібек Сарыбайұлы өз ісіне берілген, мықты маман. Ол ҚР Ұлттық Қарулы Күштерінің Қызылорда облысы бойынша департаментінде жұмыс істейді.

– “Қандай мамандық таңдайды?” деген шығарма жазғанда мен бұл сұраққа іштей дайын едім. Себебі әскери қызметкер боламын деген арман мен өзімді әскери формада көз жұмып елестету бала арманым еді. Осы арманымға жету өскен сайын басты мақсатыма айналды. Әскери қызметкер болу үшін мектеп бағдарламасын жақсы меңгеруге барынша тырыстым. Алматы қаласындағы 9 сыныпты жақсы тәмамдап, Б.Момышұлы атындағы әскери мектепке қабылданып, оқуымды аяқтадым. Орта білімді алсымен Қазақстан Республикасы ҰҚК Шекара академиясы түлегі атанып, осы оқу орнын абыроймен аяқтап, ел шекарасын күзетуге жіберілдім, – дейді офицер.

Офицердің жауапкершілігі мол. Оның атқарар жұмысы көп. Отан алдындағы міндетін орындау – кез келген азаматтың борышы. Әскерге бару да солай. Ал көйпкеріміз мамандыққа адалдықты таныту басты міндет деп санайды. “Өз қалаған мамандығыңның иесі атанғандыңнан, лайықты абыройлы офицер болып, ел тыныштығын күзетуге бар күш жігеріңді жұмсаймын келеді. Әскерге баруға қоғамда белең алып тұрған көрініс, әрине бұған өртүрлі себептер бар. Ол әрине әр ер азаматтың өз шешімі. Отан алдындағы борышын өтеу кез келген ер азаматтың борышы екенін жете түсіне алмағандықтан деп есептеймін. Әскери қызметті езім қалағандықтан, оның көздеріңнен қиындығы мен қызығы қиындық тұдырмайды. Әскери мамандықтың басқа мамандықтардан басты ерекшелігі еліміздің кез келген жерінде қызмет атқара алады” – дейді ол.

Бүгінде мамандық таңдауда қателесіп жатқандар көп. Ал Әлібек мамандық таңдаудан да, жар таңдаудан да қателеспеді. Жұмысына түсініктілігінен қарайтын, қай кезде де қолдау білдіретін жаңды жар ете алады. Әскердің қызметі де абыроймен атқарып келеді. “Офицерге бастысы, мінез, сабырлықты таныту керек. Кез келген әскери қызметшіге қысылтатын шақта көмектесетін адамды өзінің адамгершілік қасиетін жоғары деңгейде сақтап қалатын адам деп білемін”, – дейді ол өз сөзінде.

ҚЫЛМЫС ХРОНИКАСЫ

ҚАЗА ТАПҚАН АЗАМАТТАРДЫҢ ЕҢБЕК ШАРТЫ САҚТАЛАДЫ

Үстіміздегі жылдың 1 желтоқсан күні «Бектас-Қоныс» кен орнында жұмысшыларға арналған 48 контейнер өртенді. Мұнай кенішінде 30 адам болғаны анықталды. Өрт кезінде үш адам көз жұмды.

– Өртті сөндіруге Төтенше жағдайлар департаментінің 19 қызметкері мен 3 техникасы, «ПожМонтажҚұрылыс» ЖШС мемлекеттік емес өртке қарсы қызметінің 9 жұмысшысы мен 2 техникасы, «ПетроҚазақстанҚұмКөлРесурс» ЖШС мемлекеттік емес өртке қарсы қызметінің 3 қызметкері мен 1 техникасы жұмылдырылды. Өрт бес сағатқа созылып, таңы сағат 06:40-та сөндірілді. Оқиға орнында

қаза тапқан 1967, 1985 және 1970 жылғы азаматтар. Бүгінде өрттің шығу себептері тексеріледі, – деді Облыстық ТЖД бастығының міндетін атқарушы Руслан Қайрақбаев. – Кен орнында көз жұмған адамдардың еңбек шарты тексеріліп, тиісті құжаттар дайындалады. Олардың еңбек шарты сақталады. Яғни сақтаңдары қоры бойынша тиісті төлемдер төленеді. Бұдан бөлек, мемлекет тарапынан отбасына әлеуметтік жәрдемақы

беріледі, – деді облыстық еңбек саласын бақылау басқармасының басшысы Төреәхмет Жолымбетов. – Өрт қауіпсіздігі сақталмағаны үшін қылмыстық іс қозғалды. Яғни, ҚР қылмыстық кодексінің 292-бабының 3-бөлігі бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру жұмыстары жүргізілуде. Аталған іс бойынша сараптама тағайындалды, – деді Қызылорда ОҚД Тәрғеу басқармасының бастығы Әдібек Жаназаров.

НӨРЕСТЕ МӘЙІТІНЕ ҚАТЫСТЫ ҚЫЛМЫСТЫҚ ІС ҚОЗҒАЛДЫ

“Қоқысқа тастап кетті, әжетханада қалдырып кетті” деген ақпаратты жиі естиміз. Өкініштісі, бұл жаңа туған нәрестеге қатысты айтылуда. Енді, міне, бүгінде нәресте өлі күйінде табылды.

Қызылорда қаласы КБІ мәлімет ауданындағы жеке тұрғын үйдің бірінің әжетханасынан нәрестенің мәйіті табылды. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 100-бабымен (Жаңа туған баланы анасының өлтіруі) сотқа дейінгі тергеп-тексеру амалы басталды. Күдікті анықтауға. Оқиғаның барлық мән-жайы тексеріледі. Тиісті сот-медициналық сараптамалар тағайындалды. Бұл туралы Өңірлік коммуникациялар қызметінің ақпараттық алаңында өткен брифингте Қызылорда ОҚД Тәрғеу басқармасының бастығы Әдібек Жаназаров мәлімдеді.

– Бізге қабарлама 1 желтоқсан күні сағат 23:21 минут кеткенде полиция департаменті кезекшісінен түсті. Департаменттің жедел-тұтқару жасағы бөлімінен 6 қызметкер мен 1 техника атарды. Барған кезде анықталғаны тұрғын үйдің ауласындағы әжетханада нәресте жатқаны белгілі болды. Құтқарушылар нәрестені шығарып алып, тәрғеу тобының қызметкерлеріне табыстады. Нәресте өлі табылды. Оны босанған адам арууханада. Жағдайы орташа, – деді облыстық ТЖД бастығының міндетін атқарушы Руслан Қайрақбаев.

894 ЗАҢБҰЗУШЫЛЫҚ

Облыс бойынша барлығы 1098 әкімшілік құқық бұзушылық анықталды. Оның ішінде қоғамдық орындарда мас күйде 135 тұлға. Түнгі тыныштықты бұзған 67, алкоголь өнімдерін сату тәртібін бұзған 12 тұлға әкімшілік жауапкершілікке тартылды. Бұл туралы өңірлік коммуникациялар орталығында өткен брифингте Бауыржан Ибраев мәлімдеді.

Сондай-ақ аймақта 5 шілдеден бастап карантин талаптарын бұзған 894 жағдай тіркелді. Оның басым бөлігі – тұрғындардың той жасау дерегі. Барлығына хаттама толтырылып, айыппұл салынды.

Әлемде болып жатқан жағдайды көріп отырсаңдар, кейбір елдерде ахуал күрделі. Тіпті бірқатар облыстағы жағдайды да көріп отырмыз. Сондықтан карантин талабын сақтау керек. Сондай-ақ індеттің алдын алу үшін мониторингтік топтар өз жұмысын жалғастыруда, – деді ОҚД жергілікті полиция қызметінің бастығы Бауыржан Ибраев.

АДАМ САУДАСЫНЫҢ 6 ДЕРЕГІ

Биыл облыста мәжбүрлі еңбек және 14 жасқа толмаған балалардың еңбегін пайдалану фактілері бойынша жеке және заңды тұлғалардан өтініштер тіркелмеген. Бұл туралы Өңірлік коммуникациялар қызметінің ақпараттық алаңында облыстық еңбек саласын бақылау басқармасының басшысы Төреәхмет Жолымбетов баяндады.

– Полиция органдарының адам саудасына қарсы күрес желісі мәліметі бойынша жыл басынан бері 5 жөнегітайлық және 1 бас бостандығынан заңсыз айыру қылмыстық іс тіркеліп, тәрғеу амаңдары жүргізілуде. Сонымен қатар облыс аумағында адам саудасына байланысты қылмыстарды ескерту, жолын кесу, анықтау және ашу бағытында құзырлы органдармен бірлескен жедел-іздестіру іс-шараларын өткізудеміз. Яғни адамдарды еңбекке қанау мақсатында заңсыз бостандығынан айыру деректерін анықтау, жолын кесу бағытында облыста 3671 шаруа қожалықтың 2876-сы тексерілді, – деді Төреәхмет Жолымбетов.

Мәжбүрлі еңбек пен адам саудасының құрбаны болмау үшін, миграция қызметіне тіркелу, кез келген қызметті жасамас бұрын келісім-шарт жасасу, жұмысқа қабылдаушы ұйым мен тұлғалар жайлы хабардар болу, еңбек шартын жасасу, бөтен тұлғаларға ешқашан жеке куәлік пен өзге де жеке құжаттарды бермеу өте маңызды екенін ескерген жөн.

АУЫЛДЫҚ ОКРУГТІҢ БЮДЖЕТІ

Қызылорда облысындағы 146 ауылдық округ дербес бюджетке өтті. Яғни ауыл тұрғындары жер, мүлік, көлік салығын өздері жинады. Тісінше, қаржыны абаттандыру мен көгалдандыру, сумен қамту, жол салу, көшелерді жарықтандыру және дезинфекциялау секілді 19 бағытқа жұмсай алады.

–Бұдан бөлек, авто жолдың бойында орнатылатын жарнамадан түсетін салық сол жердегі ауылға түседі. Мемлекеттік мүлік сату, жалға беру кезіндегі бақыт саулап. Яғни салықтан ауыл үшін қомақты қаржы жинауға болады. Бір сөзбен айтқанда, халық өз төлеген салықты өзі пайдаланады. Осы тұрғыдан алғанда, тәртіпті деңгейлі бюджеттің берері көп, – деді облыс бойынша мемлекеттік кірістер департаментінің басшысы Ғалымжан Орын.

Ауылдық округтер өз дербес бюджетінен бөлек, мемлекеттік бағдарламалар негізінде инфрақұрылымын жаңартып, әлеуметтік нысандарды жөндеуден өткізуде.

АЛАЯҚ ӘЙЕЛ ҰСТАЛДЫ

Бүгінде алаяқтыққа қатысты іс көп. Соны біле тұра, алаяқтардың арбауына түсіп қалушылар аз емес. Ал ақшаны өзгерте миллиондап беру дегеніңіз тым көп енді. Қызылорда қалалық Полиция басқармасына қала тұрғыны алаяқтық дерегіне қатысты арыз түсірген.

Белгілі болғандай, ағымдағы жылдың тамыз айында бір әйел облыс орталығының шағын ауданында қателесіп алаяқ жәрдемдесуге уәде берген. Ол әйелдің тұрғын үй құжаттарын жергілікті басқарушыларға, оған 3 000 000 теңге көлемінде ақша төлеген. Көп ұзамай жіберілуші ешқандай нәтиже көрмей, ақшасын қайтаруды талап етеді. Содан кейін аялау әйел оған 1 миллион теңге қайтарып, қалған ақшасын бермей жүргізіп жүрген.

Қызылорда қалалық ПБ-сы қызметкерлері жүргізген жедел-іздестіру шараларының нәтижесінде Қызылорда қаласының 57 жастағы тұрғыны құрықталды. Күдіктіге қатысты ешқандай кетпеу және өзін дурыс ұстау туралы қолап түрінде бұлтартпау шарасы қолданылды. Ол өз іс-әрекетін толығымен мойындады.

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 190-бабының 1-бөлігі (Алаяқтық), яғни бөтеннің мүлкін жымқыру) бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру жүргізілуде.

Бөтті дайындаған: М.САБЫРЖАН

Індетке байланысты бірнеше ай жарыссыз қалған қыз-жігіттер бар күші мен жігерін Шымкент шаршы алаңында сарқып берді. Жеңіл салмақта жаңа есім Қазақстан чемпионатында ерлер де, әйелдер де он салмақ дәрежесі бойынша сыңға түсті. Олимпиада бағдарламасынан алынып қалған 49 және 60 кило салмақтағы боксшылар да бұл долада бақ сынады. Аталған екі салмақ дәрежесі Азия және әлем чемпионатында бар екенін ескерсек, бұған атүсті қарауға болмайды. 49 килода еліміздің бес дүркін чемпионы, бірнеше жылдан бері осы салмақтың тізгінін ешкімге бермеген Темірtaş Жүсіповтың тусайтын мықты табылды. Батыс Қазақстан облысының намысын қорғаған жас боксшы Даниял Сәбит финалда өзінен он жас үлкен әккі қарсыласын өбден тұқыртқанына куә болды. Көпшілік күткендей, Теміртастың тәжірибесі жас буынның қарқынына төтеп бере алмады. Бокстағы тағы бір жеңіл салмақтың бірі 52 килода Токио Олимпиадасының жолдамасын ең соңғы мүмкіндігінде иеленген Сәкен Бибосынов өзінің жерлесі, жастар арасында жұлдызы жанып, ересектер қатарына енді өткен талантты Сабырхан Мәхмұдқа есе жіберді. Жан алысып, жан беріскен кездесуде екі боксшы да аянып қалған жоқ. Бірақ Сабырханның шоқтығы бәрібір биік болды. Талай маманның таңдайын қақтырып, талай жанкүйерге үлкен үміт сыйлаған ол өзінің алдына баратынын тағы бір дәлелдеді. Ал Олимпиадада бақ сынайтын Сәкен Бибосынов үшін бұл жеңіліс үлкен сабақ болары сөзсіз. 57 кило салмақ дәрежесінде Токио Олимпиадасына аттанатын Серік Теміржанов өзінің рәсінде үздік екенін көрсетті. Павлодарлық боксшы барлық қарсыласын бір деммен жеңіп, финалда Ақмола облысының өкілі Ораз Асылқұловты көп күш жұмсай отты. Олимпиада бағдарламасына енебейтін тағы бір салмақ 60 килода маңғыстаулық Саматал Төлтаев

топ жарды. Финалда Шығыс қазақстандық Бекнұр Ожоновпен кездескен Төлтаев төрешілердің бірауыз шешімімен жеңіске жетті. 63 кило салмақтағы боксшылар жарыспай финалмен шектелді. Бұл салмақтың сөзсіз үздігі Зәкір Сафиуллин ¼ айналымдағы жарақатына байланысты қоланы қанағат тұтты. Сондай-ақ ақтық сындағы жекпе-жек те өткізілмей, Алматы облысынан Ерұлан Зейітұлинов байғөні шалпай алды. Оның қарсыласы турнирден бас тартқан. Жанкүйерлер асыға күткен жекпе-жектің бірі – 69 килодағы Абылайхан Жүсіпов пен Асланбек Шымбергеновтің кездесуі еді. Қос боксшының жеңістері де

бір басына жетерлік. Асланбек Азия ойындарында жүлде алып, WSB сериясында жарықраса, Абылайхан әлем чемпионатында үстішке еніп, Токио ойындарына жолдама алған. Өкінішке қарай, бұл жолғы кездесу біз күткендей қызық болмады. Екінші раундта Жүсіповтің оқыс әрекетінен Асланбек жарақат алып, қабағы қанай берген соң төрешілер жекпе-жекті тоқтатты. Жеңіс Абылайханның еншісіне жазылып, алтын Қарағанды облысына кетті. 75 килодағы финалдық сөзсін Әбілхан Аманқұддін сөзсіз жеңісімен аяқталды. 2018 жылғы ел чемпионатында иығын жарақаттап, талай

турнирден қалыс қалған Әбілхан үшін бұл біріншілік қатардағы жарыстардың бірі болғаны анық. Өйткені Олимпиада жолдамасын алып, әлем чемпионатында көзге түскен боксшыға қарымды қарсылық танытар ешкім болған жоқ. 81 килода әлем чемпионы Бекзат Нұрдаулетов пен жастар арасындағы әлем чемпионатының жүлдегері Нұрбек Оралбай арасындағы жекпе-жек те тартысты болады деп күткеніміз рас. Бекзат былтырғы әлемдік долада жасындай жарықдаса, Нұрбек ересектер қатарына енді ауысып, ерекше бокс үлгісімен тәңгі етіп жүрген жігіт. Финалдық кездесу біз күткендей қызықты өткен жоқ.

Бекзат бабында болса да, нағыз чемпиондарша ждұрықтасты дей алмаймыз. Ал Нұрбектің әлем чемпионы жаңағы өлі де әлеуеті жетпейтіндей көрінді. Десе де, Нұрбек Оралбайға қарап, біздің жас буының қарқынды екенін байқауға болады. Айбек Оралбайдың көпшілік Василий Левиттің ізбасарына балайды. Бұл жарысқа денсаулық жағдайына байланысты Левит қатысқан жоқ. Бірақ бұл салмақтағы жастардың келешекте ұзаққа шабатыны көрініп тұрды. Айбектің финалдағы қарсыласы – өзінің командаласы әрі досы Сағындық Тоғамбай да бапкерлер мақтанған боксшылардың бірі. Екеуі де жойын соқшымен ерекшеленеді. Финалдық кездесуде нокаут немесе нокаунд болған жоқ. Мүмкін, бір бапкерде, бір залда жаттығатын достар бір-біріне қатты соққы жұмсамаған шығар. Кездесу Айбектің жеңісімен аяқталды. Сағындық ересектер арасындағы алғашқы додасынан күміс еншіледі. Аса ауыр салмақта Қамшыбек Қоңқабаевқа тең келер боксшы әзірге жоқ. Әлем чемпионатының жүлдегері финалда Нұрлан Сапарбайды көп күш жұмсай-ақ жеңді. Алыптар айкасында жанкүйерді ешкім таң қалдыра қойған жоқ. Токио Олимпиадасына жолдама алған сөзсіз боксшының бесеуі өз салмағында топ жарды. Зәкір Сафиуллин (63 кило) жарақатына байланысты жарыстан бас тартса, Василий Левит (91 кило) денсаулық жағдайына байланысты турнирге қатысқан жоқ. Ал 52 келідегі Сәкен Бибосыновтың финалдағы жеңілісі оған өлі көп жұмыс істеу қажеттігін ескерткендей. Осылайша ел чемпионатындағы жатықмандандық есепте 2 алтын, 2 қола алған Маңғыстау облысы көш бастады. Екінші орында 1 алтын, 2 күміс, 1 қола иеленген Нұр-Сұлтан боксшылары орналасқан. Үшінші сатыда 1 алтын, 1 күміс, 3 қола еншілеген Жамбыл облысының командалық түр.

ПРЕМЬЕР-ЛИГАНЫҢ ҮЗДІКТЕРІ

Премьер-лига командалары арасындағы футболдан Қазақстан чемпионатының үздік сұрмергені болып Шымкенттік «Ордабасы» командасының футболшысы Жоао Пауло танылды. 32 жастағы бразилиялық шабуылшы осы маусымда 20 матч өткізіп, 12 гол соқты.

Алматылық «Қайраттың» қорғаушысы Гафуржан Сүйімбаев 2020 жылғы Қазақстан Премьер-лигасының үздік ассистенті атанды. Осы маусымда қорғаушы сөзсіз нәтижелі пас берді. Қарағандылық «Шахтер» командасының капитаны Арсен Хубулов жеті голдық пас берді. Дино Миканович пен Вагнер Лав (екеуі де «Қайрат»), Серікжан Мужиков («Тобыл») және Жоао Пауло («Ордабасы») әрқайсысы бес нәтижелі пас берді. Тони

Сильва («Тараз»), Небойша Косович («Қайрат»), Сенин Себай («Тобыл»), Тигран Барсегян («Астана») төрт мәрте әріптестерінің көзге түсуіне мүмкіндік жасады. Педро Еуженио («Жетісу»), Милан Стоянович («Оқжетпес»), Макс Эбонг, Дмитрий Шомко (екеуі де - «Астана»), Билал Себайхи («Каспий»), Мирзад Механович («Ордабасы»), Александр Станиславевич («Қайсар»), Сергей Зенев («Шахтер») үш нәтижелі пастың авторы атанды.

Бетті дайындаған: Е.ШӘРІБЕК

ЖЕРГІЛІКТІ БАПКЕР ЖАТТЫҚТЫРАДЫ

Қызылордалық «Қайсарды» көлер жылы жергілікті бапкер жаттықтырады. Бұл туралы өңірлік коммуникациялар қызметінде өткен брифингте облыстық дене шынықтыру және спорт басқармасының басшысы Жақсылық Оспанов мәлімдеді.

— Қазіргі таңда бапкерлік қызметке үш үміткер бар. Атап айтсақ, осы уақытқа дейін «Қайсардың» аналитик жаттықтырушысы қызметін атқарған Қанат Шерімбетов, «Байқоңыр» командасының бас бапкері Ерлан Шойтұмов және жергілікті жаттықтырушы Сұлтан Әбілдаев бар. Осы үш бапкердің жұмыс жоспарын анықтап, лайықтысын жауапты қызметке тағайындаймыз. Жергілікті мамандар Премьер-лигада командалық жақсы нәтижеге жетелейтініне

сеніммен қараймын, — деді басқарма басшысы.

Сонымен қатар «Қайсар» футбол клубының жаңа маусымдағы бюджеті 1 млрд 600 млн теңге деп жоспарлануда. Команданың 60 пайызы — жергілікті ойыншылар.

— Бас бапкер тағайындалғаннан кейін «Қайсар» футбол клубы жаңа маусымға дайындығын бастайды. Команданың негізгі фронты жергілікті ойыншылар құрайды. Бүгінде Думан

Нәзірлідаев, Илияс Әмірсейітов, Нұрмықан Сапарбай, Шоқан Абзалов, Ислам Гамф, Марсель Исламқұловпен келер жылға келісім шартымыз бар. Сондай-ақ Александр Марочкин, Бағдат Қайыров, Александр Заруцкий, Элгуджа Лобжанидзе секілді футболшылармен келіссөздер жүргізудеміз, — деді клуб директоры Серік Досманбетов. Айта кетейік, биыл «Қайсар» Премьер-лигада 6 жеңіс, 6 тең, 8 жеңіліс көрсетісімен 24 ұпай еншілеп, біріншілікті 7-орынмен қорытындылады.

ӘЛЕМ ЧЕМПИОНАТЫ КӨРЕРМЕНСІЗ ӨТЕДІ

Мәнерлеп сырғанаудан Элизабет Тұрсынбаева бақ сынайтын әлем чемпионаты бос трибуналарда өтпек. Ұйымдастырушылар пандемияға байланысты осындай жоспар құрып жатыр, деп хабарлады ҮОК баспасөз қызметі.

— Қазіргі таңда біз ISU-мен тығыз жұмыс істеп, қауіпсіздік шараларын тапқылап жатырмыз. Бүгінде ISU Гран-при кезеңдерін өткізуде. Оның үстіне, әлем чемпионатынан бұрын Загребте Еуропа біріншілігі ұйымдастырылады. Сондықтан бізге жаһандық доданы өткізер кезде біраз көмек болары анық. Жанкүйерлердің қауіпсіздігін ойлап, спорт көшеніне көрермендерді кіргізбеу туралы мәселені тапқылап жатырмыз, — дейді әлем біріншілігін ұйымдастырушылар. Айта кетейік, мәнерлеп сырғанаудан әлем чемпионаты 2021 жылдың 22-28 наурызына жоспарланған.

СӘН ӘЛЕМІНДЕГІ ТАНЫМАЛ МАМАНДЫҚТАР

Сән әлемінде мансап құру – тамаша идеяның бірі. Бұл индустрияда түрлі рөлдер бар. Сән сала-сында кез келген жұмыстың өз орны бар: экзотикалық фотосессиядан бастап сән блогтарын жүргізуге дейін таңдау бар. Сән индустриясында кең тараған 8 мамандықты ұсынамыз.

Киім технологиясы
Тігін технологиясы – ирмжіктер, маталар және талшықтарды қиыстырып, тастау арқылы жаңа материалдарды өңдеумен және олардың дизайнымен айналысатын инновациялық жұмыс. Сонымен қатар, технологтар өңдеу әдістерін жақсартудың басқа амалын іздеп, оны тиімді етуді ойластырады. Бұл мамандықта сапаны бақылау мен зерттеу жұмысы маңызды рөл атқарады.

Сәнер (модельер)
Дизайнерлер бұл саладағы ең ықпалды тұлғалардың бірі. Олар – киім дизайнын және сәнді топтамаларды ойластыратын шығармашыл адамдар. Сән дизайнерлері жеке брендтерде, butikтерде және басқа түрлі орындарда жұмыс істейді.

Суретші-сәнер (немесе иллюстратор)
Сән иллюстраторлары дизайнерлермен бірге жұмыс істейді. Олар бірге тұжырымдамалық нұсқасын жасайды және сәнді тауарлардың (киім, аяқ киім, аксессуар) суретін салады. Сонымен қатар, иллюстраторлар жарнамалық материалдарға арналған баспа түрде де, онлайн түрде де жарнамалық көшірмелер мен суреттер дайындайды.

Мерчендайзер
Мерчендайзерлер тауарлар дүкенде уақытында және қажет мөлшерде пайда болатынына көпір беру үшін сатып алу бөлімімен тығыз жұмыс істейді. Бұл мамандықта сату тиімділігінің дәл мониторингін жасау мен нақты болжам қоя білу маңызды. Мерчендайзердің рөлі әр мерзімдегі дүкен кірісімен тығыз байланысты. Ол сондай-ақ жарнамалық акцияларды ұйымдастырады.

Киім стилисті
Сән стилистері фотосессияға немесе фильмге арналған фотографтың немесе арт-директордың ойындағы үлгіні өмірде жүзеге асыруға көмектеседі. Оны шығармашылық мамандық десе де болады. Сән стилистері жарнама бөлімі, кино саласы, редакциялық бөлім және түрлі медиа-ұйымдармен жұмыс істейді.

Жеке стилист
Жеке стилистер адамдармен жеке-кей жұмыс істейді. Олар стиль мен киімге қатысты кеңес беріп, киім таңдауға көмектеседі. Бұл мамандықта сән туралы білімнен бөлек адамдармен дұрыс сөйлесе білу мен қызмет көрсете алуы да маңызды рөл атқарады.

Сән журналисі
Әдетте, сән журналистері пиар мамандарымен бірге жұмыс істейді. Сән журналистері газет, журнал, теледидар және сән сайттары мен блогтарында жұмыс істейді.

Қоғаммен жұмыс істеуші менеджер
Олар адамдармен тығыз жұмыс істейді. PR бөлімі брендтің мықты бағыты мен қоғамдық имиджін қалыптастыру үшін сән лейблдарымен және жеке саудагерлермен жұмыс істейді. Сонымен қатар жаңа өнімнің бұқаралық ақпаратқа таралуын қадағалайды.

Британ ғалымдары роботтар адамдардың жұмыс орнын қаншалықты баса алатынын есептеді. Келешек көңіл көншітпейді: АҚШ-тың өзінде алғашқы онжылдықта мамандықтардың 47%-ы толықтай автоматтандырылуы мүмкін.

РОБОТТАР ЖҰМЫССЫЗ ҚАЛДЫРУЫ МҮМКІН

Зерттеумен Oxford Martin School ғалымдары айналысқан – бұл Оксфорд университетінің бөлімі. АҚШ-тағы мамандықтардың 700-ден астам өкілін басшылыққа алып, мамандар оларды бірнеше критерий бойынша қарастырған: білім деңгейінен бастап – тапсырма орындау барысындағы шығармашылық элементтеріне дейін. Олардың жартысына жуығы, 47% жұмыс орны, зерттеу жұмысының нәтижесі бойынша автоматтандырылуы мүмкін.

Ғалымдар мұның бір себебі АҚШ-тағы жоғары білімге қол жетімділіктің төмендігі деп атайды. Сонымен қатар технологияның дамуымен көптеген жұмыстарды роботтарға беру тиімдірек – экономика жағынан да, пайда әкелу жағынан да. Бірінші кезекте механизмдер еңбек нарығынан көлік саласының өкілдерін (авиацияда 18%-дан

көшеден қорқыс шығаруда 93%-ға дейін) және қоғамдық тамақтандыру өкілдерін (мейрамхана аспазшысы маманының 96%-ын); және тіпті сот мамандарының 40%-ы, зерттеу авторларының пікірінше, жасанды интеллектпен алмастырыла алады. Алмастыруға келмейтін мамандықтардың ішінде – бастауыш сынып мұғалімдері мен би жаттықтырушылары (0,4%), дәрігерлер

(саласына байланысты көрсеткіштер 0,3%-14% аралығын қамтиды) және компьютер жүйесін құрастырушы жүйелік сарапшылар (0,6%). Өз жұмыс орнының келешегін американың журналистер зерттеудің түпнұсқасына негіздеп жасаған онлайн-құрылғы арқылы тексеріп көруге болады. Мемлекеттің тең жартысы жұмыссыз қалмас үшін ғалымдар білім беру жүйесін қайта бағдарлауды ұсынады, оны уақыт сұранысына дайын

ету керек дейді. Олар мұның бәрі – адамзат дамуының заңды кезеңі деп ескертеді. 18-19 ғасырдағы өндірістік төңкеріс нәтижесінде қол еңбегін механикаландырылған еңбек ысырды, соның салдарынан адамдар жаңа мамандықтарды үйренуге мәжбүр болды. 21 ғасырда жұмысшылардың көбі техниканы басқарумен ғана айналысады, ал олар сәйкесінше көптеген тапсырмаларды өзіне алады. Мұны жоққа шығарудың еш мәні жоқ, керісінше жағдайға алдын ала дайын болған дұрыс.

Біраз уақыт бұрын заманауи ұлы ғалым Стивен Хокинг роботтардың адамдарды толықтай жеңетінін болжаған: дегенмен, бұл жақын арада болмайды. Бірақ қазіргі өзінде уақы мен күйзеліс роботтарға қонауы жұмысшыларын алмастыра алады, жол қозғалысын реттей алады, көлік жүргізіп, басқа да жұмыстарды істей алады.

JULDYZ - JORAMAL

(5-9 желтоқсан)

ТОҚТЫ

Кейінгі шегеріп жүрген жұмысты іске асыратын уақыт келді. Әр қаламыз сенімді түрде басқан әбзал. Достың сатындығын елемеу мүмкін емес. Абай болыңыз. Алтада қызметіңіз жоғарылауы мүмкін. Сізге артылатын сенім де жоғары болмақ. Сәттілік серігіңіз болсын.

ТОРПАҚ

Алдағы апта сіз үшін түрлі сынаққа толы болады. Әріптестеріңізбен арада түсініспеушілік және қаржы қиындықтары орын алады. Бірақ ашық-жарқын жандар бұдан бір жолын тауып шығады. Кез келген құмар ойыннан алышақ болған жөн. Өйткені құмар ойыннан дер кезінде тоқтау өте қиын.

ЕГІЗ

Жыл басталған сәттен-ақ сатындық пен алдаудың құрбаны боласыз. Бірақ сіз оңайлықпен берілмейсіз. Алдағы апта жаңадан тәжірибе жинақтайсыз. Тың нәрсемен танысу үшін жаңа білім көзін іздеуге тура келеді.

ШАЯН

Жоспарыңыз сіз ойлағаннан да жылдам іске асады. Бірақ келер апта кішкене кідіруге тура келеді. Қалыпты жағдайдан ауытқудың сәттер жиі кездеседі. Бұл уақыт тәжірибеніңізді қолдануға, өзіңізді тануға мүмкіндік береді.

САРЫШАЯН

Кез келген істі ойланпай қолға алған дұрыс. Асығыс шешім шығына алып келеді. Бұл тоқтап қалудың белгісі емес. Керісінше, алта жылжылған сабын жолыңыз анығырақ бола түседі. Достарыңызға көңіл бөлуді ұмытпаған жөн. Қажетті энергияны айналыңыздағы адамдар береді.

БИКЕШ

Жұлдыздар асықпай шешім қабылдауға кеңес береді. Шынайы мүмкіндікті дер кезінде аңғармасаңыз, сіз үшін қиын болуы мүмкін. Өзіңіздің стиліңіз бен имиджіңізді өзгертіңіз. Сонымен бірге жұмыс ауыстырып, бөтен аймаққа көшіп кетуіңіз де мүмкін. Шешім қабылдамай, ұзақ жүріп алудан сақ болыңыз. Өйткені бұл күйзеліске соқтырады.

АРЫСТАН

Асықпай жоспар құрып, әр кезеңнен кезеңге салмақты түрде адимдайсыз. Аналитикалық ойлау қабілетіңіз бен ішкі түйсігіңіз ешқашан алдамайды. Сізге дұрыс жол сілтейді. Жақын жандардың қасында болған дұрыс.

МЕРГЕН

Мақсат қоя білу, кез келген істі тез мергеніңізбен біріктіріңіз. Алта барысында барлық істі аяқтау жеткілікті көрінеді. Бірақ уайымдаудың қажеті жоқ. Өйткені бұл апта сіздің жағыңызда болмақ. Барлық салада бойынша жолыңыз болғалы тұр.

ТАУЕШКІ

Бар назарыңызды жұмысқа бөліп, қарым-қатынасқа келгенде түйықталып қалдыңыз. Өзгеріс енгізіп, аптаны достарыңыз бен отбасыңызға арнаңыз. Бірақ кез келген адамға ашыла бермеген жөн. Алтада көп шығындаласыз. Жаңа дизайнгерлік киім, жиһаз бен техникалар сатып аласыз. Бірақ шығындалу жаңа табыс көзін іздеуге бастама болады.

СУҚҰЙҒЫШ

Жинақылық, жауапкершілік сізге серік болады. Бірақ көңіл көтеруді жақсы көретін жандар өзін көп нәрседен тыяды. Есесіне, еңбегіңіздің жемісін көресіз. Одан бөлек, кәсібіңізден пайда түседі.

БАЛЫҚ

Жақын арада тауға саяхаттасыз, қыдырасыз. Дегенмен сәл қиындық туындауы мүмкін. Берілмей, істі соңына дейін жеткізесіз, бәрі сіз жоспарлағандай болады. Өзіңіз білмейтін белгісіз қырыңызды ашуыңыз мүмкін. Соны тұнықтырып алмаңыз.

БАЛЫҚ

Жақын арада тауға саяхаттасыз, қыдырасыз. Дегенмен сәл қиындық туындауы мүмкін. Берілмей, істі соңына дейін жеткізесіз, бәрі сіз жоспарлағандай болады. Өзіңіз білмейтін белгісіз қырыңызды ашуыңыз мүмкін. Соны тұнықтырып алмаңыз.

Меншік иесі: «Сыр медиа» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі

БАС ДИРЕКТОР

Аманжол ОҢАРАБАЕВ

Қабылдау бөлмесі:

тел/факс: 40-11-10

БАС РЕДАКТОР

Айжан АБДУЛЛАЕВА

Газет әр аптаның бейсенбі күні шығады. Қолжазбалар өңделеді және қайтарылмайды. Жарияланымдар газеттің түпкілікті көзқарасын білдірмейді. Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттеліп «ASU баспа үйі» ЖШС шенеуніктері басқаруындағы. Газет редакциясында басылды. Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, 4А.

Индекс: 65425. Редакцияның мекен-жайы: 120018

Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, 4А

e-mail: aqmeshit_zhastary.kz@mail.ru

Instagram: @aqmeshit_zhastary / сайт: aqmeshit_zhastary.kz

Таралымы: 8091

Тансырыс №

АҚМЕШІТ
жастары

Газет Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігінің Ақпарат және мұрағат комитетінде тіркеу алынып, №13844-Г куәлігі 26.08.2013 жылы берілген. «Ақмешіт жастары» облыстық газеті КР СТ ИСО 9001-2009 «Сапа менеджменті жүйесі» талаптарына сәйкес сертифицирталған.